



این عکس معروف در حقیقت تصویریست از مجسمه یک جن دست ساخت (!) که در قالب عکس و با قیمت گزافی به شبکه‌های معتبر خبری فروخته شد. جالب این که عکاس ادعا کرده به طور اتفاقی این عکس‌ها را شکار و دست آخر هم از ترس قالب تهی کرده است!

از ما با بهترین ما از آنها بهترین!

پاسخ به سؤالات مهم مربوط به «جن»

محمدحسین روحانی

از این عقاید به شدت و قوت خود در بین توده جامعه باقی است و ابهام در خصوص این امور همچنان در بین بسیاری از افراد بخصوص جوان‌ترها باقی است.

به عنوان مثال یکی از سؤالات مهم برای اکثر جوانان، در خصوص موجودی به نام «جن» است که اصل وجود این موجود و ویژگی‌های جسمی او و توانایی‌هایی که احیاناً دارد برای خیلی‌ها از سؤالات جدی و همیشگی به حساب می‌آید و همواره میل به رسیدن به پاسخی دقیق و کامل در خصوص این موجود ناشناخته از آرزوهای درونی خیلی‌هاست.

جن؛ افسانه یا واقعیت؟

ابتدا باید توجه داشت که از نظر عقل نمی‌توان وجود چنین موجودی را اثبات نمود. مگر آنکه انسان خود به شکل

هر کجای دنیا بروید، خواهید دید که مردم مناطق گوناگون، دارای عقاید و باورهای خاص متنوع و کهنی در مورد امور نادیدنی و به اصطلاح ماورایی هستند.

یکی از مهم‌ترین بخش‌های این گونه باورها، اعتقاد به موجوداتی دیگر غیر از انسان است که از گذشته‌های دور تاکنون بشر معتقد به وجود و حضور آنها در کنار خود بود.

در جامعه ما نیز، چه پیش از اسلام و چه پس از آن همواره چنین تفکری وجود داشت و مردم مناطق مختلف به موجودات مختلفی مانند: جن، پری، دیو و مانند آن معتقد بودند و همین اعتقاد باعث شد که برای زندگی خود وضعیتی متفاوت در نظر بگیرند. یعنی برای زندگی در کنار چنین موجوداتی قوانین و مقرراتی خاص وضع کنند.

هرچند در زمان کنونی از حجم این عقاید و باورها کاسته شده اما کماکان بخشی

تجربی و حسی با این موجود برخورد قطعی داشته باشد و یا این که از تجربه افراد متعدد دیگر به این اطمینان برسد که چنین موجودی وجود دارد. البته حتماً تصدیق می‌کنید که معدودی از افراد ادعا می‌کنند که با این موجود برخورد داشته‌اند و در اکثر موارد، خودشان هم تصویر درستی از ماجرا ندارند و احتمال اشتباه یا توهم و مانند آن در این قبیل ادعاها بسیار جدی است.

به همین نسبت نقل قول‌ها و تجربه‌های دیگران هم اکثراً با واسطه‌های متعدد نقل می‌شود که یا از اساس دروغ است و یا لاقبل غیر قابل اطمینان بوده و نتیجه‌ای عقلی ندارد.

اما در عین حال از نظر عقل نمی‌توان وجود موجودی به نام جن را انکار کرد و آن را محال دانست. زیرا دلیلی بر منحصر بودن موجودات عالم در موجودات شناخته شده وجود ندارد. پس همان‌طور که عقلاً وجود جن قابل اثبات نیست، همین‌طور قابل انکار هم نیست.

اما از نظر متابع نقلی و دلایل معتبر دینی یقیناً موجودی به نام جن در عالم ماده و همین دنیای ما زندگی می‌کند. این امر تا حدی غیر قابل تردید است که یک سوره مستقل قرآن به نام این موجود نامگذاری شده و به علاوه در سوره‌های دیگر هم از این موجود نام برده شده است و از آنجا که عقل با دلایل و برهان‌های کامل به درستی و قطعیت مطالب قرآن و روایات معتبر ایمان دارد، به نوعی باور به وجود جن را می‌توان عقلی نیز دانست. اما به هر حال منبع اصلی این باور و اعتقاد، قرآن و روایات معتبر هستند. پس یقیناً موجودی به نام جن وجود دارد و انکار آن نه عقلانی است و نه منطبق بر دیدگاه قرآن و روایات معصومین (علیهم‌السلام).

■ ■ ■

از ما بهتران؟!

در خصوص حقیقت وجودی جنیان هرچند در تعابیر عرفی آنها «از ما بهتران» خوانده می‌شوند، اما شواهد نشان می‌دهد که ذاتاً انسان موجودی برتر و والاتر از جن است و به همین خاطر خداوند انسان را خلیفه و جانشین

خود در زمین نامیده^۱ و همه فرشتگان و حتی «ابلیس» که به تصریح قرآن از جن بود،^۲ بلکه از بالاترین و مهم‌ترین شخصیت‌های جن به حساب می‌آمد مأمور به سجده بر انسان شدند و به علاوه جنیان مأمور شدند به پیامبر انسان‌ها ایمان بیاورند و خود پیامبر مستقلی ندارند. پس در آیین و شریعت هم از آیین انسان‌ها پیروی می‌کنند.

بر اساس آیات قرآن جنیان همچون انسان‌ها موجوداتی دارای عقل و شعور و اختیار هستند و به همین دلیل دارای تکلیف و مسئولیت بوده^۳ در قیامت محشور می‌شوند و مورد محاسبه و حسابرسی خداوند قرار می‌گیرند و همچون انسان‌ها اهل جهنم یا بهشت می‌شوند.^۴

جن‌ها قبل از نسل انسان‌ها خلق شدند^۵ و تعداد جمعیت آنها از انسان‌ها بیش‌تر است.^۶ در بین آنها برخی مؤمن و نیکوکار و برخی کافر و بدکارند^۷ برخی به انبیاء گذشته ایمان دارند و مسیحی و یهودی‌اند و برخی هم مسلمانند. اما گفته می‌شود که در بین جن‌های مسلمان، غیر شیعه وجود ندارد. زیرا به خاطر عمر زیادی که دارند غالباً زمان رسول خدا (ص) را درک کرده و خود شاهد داستان غدیر و مانند آن بودند. در نتیجه در جانشینی امام علی (علیه‌السلام) شک ندارند.

■ ■ ■

موجوداتی دم‌دار، با پاهایی برعکس؟! نباید فراموش کرد که از نظر ویژگی‌های مختلف جنیان مانند ساختار وجودی و... نمی‌توان خیلی دقیق و کامل اظهار نظر کرد. اما به طور مختصر می‌دانیم که آنها دارای جسمی مادی، اما لطیف‌تر از انسان هستند و ویژگی‌ها و توانایی‌هایی دارند که انسان‌ها در حالت عادی از آن برخوردار نیستند. مثلاً کارهایی نظیر عبور از اجسام و دیوارها یا انتقال سریع از مکانی به مکان دیگر و یا جابجا کردن برخی اشیاء از مکانی به مکان دیگر، لاقبل توسط برخی از آنها به آسانی انجام می‌شود.^۸ از نظر شکل و شمایل ظاهری تقریباً شبیه انسان‌ها هستند و در حالت عادی تفاوت چندانی با انسان ندارند و

داستان‌هایی در این زمینه مانند آن که جن‌ها دارای دم یا سم و شاخ هستند و... خیالات و توهمات عوامانه است.

این شباهت تا جایی است که بسیاری از افراد که در مواردی با آنها برخورد داشته‌اند در ابتدا متوجه انسان نبودن آنها نشده‌اند. اما در عین حال قابلیت تمثل و شکل گرفتن در قالب‌های مختلف و شبیه شدن به موجودات دیگر را نیز در شرایط خاصی دارند.^۹

به بیان ساده باید گفت تمثل یعنی ظاهر شدن برای انسان به صورتی خاص، نه آن که از ماهیت حقیقی خود خارج شوند و تغییر ماهیت دهند، بلکه به این معنا که در قوه حس و ادراک انسان به صورت‌های مختلفی محسوس می‌شوند، بدون آن که تغییر ماهیتی در آنها محقق شود.

چنان که گفته شد جنیان عمری طولانی داشته و شاید حدود ده برابر یک انسان عادی عمر کنند. اما ظاهراً در رشد جسمی همانند انسان نیستند و از ابتدا بسیار کوچک بوده و حتی پس از گذشت سال‌ها رشدی بسیار کم دارند و نقل شده که برخی از آنها اندازه‌ای در حد یک وجب داشته‌اند. اما در عین حال چه پس از وقت رشد کامل اندامی چند برابر یک انسان نیز پیدا نمایند.

تا اینجا اطلاعات نسبتاً کاملی در خصوص جن ارائه کردیم. در شماره بعد به برخی از سؤالات رایج در خصوص این موجود نظیر امکان دیدن جن توسط انسان و کیفیت آن، امکان صدمه رساندن آنها به انسان‌ها، امکان ارتباط برقرار کردن با آنها و برخی عقاید مرسوم در جامعه در این زمینه پاسخ خواهیم داد.

پی‌نوشت‌ها:

۱. بقره (۲) آیه ۳۰.
۲. کهف (۱۸) آیه ۵۰.
۳. آیات مختلف سوره جن و الرحمن.
۴. جن (۷۲) آیه ۱۵.
۵. حجر (۱۵) آیه ۲۷.
۶. انعام (۶) آیه ۱۲۸.
۷. جن (۷۲) آیه ۱۱.
۸. نمل (۲۷) آیه ۳۹.
۹. دائرة المعارف تشیع، ج ۵، ص ۴۵۰ - ۴۵۲.